STUDIA UNIVERSITATIS MOLDAVIAE
Revista științifică a Universității de Stat din Moldova, 2026, nr. 3(193)

CZU: 316.356.2:159.937.5-053.6 **https://doi.org/10.59295/sum3(193)2026_37**

INSTITUȚIA FAMILIEI ÎN PERCEPȚIA TINERILOR: DE LA TRADIȚIE LA DIVERSITATEA FORMELOR DE CONVIEȚUIRE (în baza investigațiilor din Republica Moldova)

Maria BULGARU,
Oleg BULGARU,

Universitatea de Stat din Moldova

Articolul explorează percepțiile tinerilor asupra instituției familiei, evidențiind tranziția de la modelele tradiționale către diversitatea contemporană a formelor de conviețuire. Pe fundalul globalizării, emancipării sociale și digitalizării, tinerii manifestă o orientare spre individualizare, valorizând autonomia, egalitatea de gen și satisfacția emoțională în relațiile intime. Studiul combină analiza datelor cantitative cu date calitative, obținute prin interviuri semi-structurate, pentru a surprinde atât tendințele generale, cât și motivațiile subiective ale tinerilor. Rezultatele arată o deschidere crescută față de coabitare și alte forme alternative de conviețuire, în paralel cu o apreciere persistentă a valorilor tradiționale în anumite segmente sociale. Articolul evidențiază complexitatea schimbărilor valorice și sociale, oferind o perspectivă asupra modului în care tinerii reconstruiesc familia în contextul contemporan și oferind implicații pentru politici sociale și educaționale.

Cuvinte-cheie: *tineret, familie, căsătorie, concubinaj, probleme ale tinerilor.*

THE INSTITUTION OF THE FAMILY IN THE PERCEPTION OF YOUNG PEOPLE: FROM TRADITION TO THE DIVERSITY OF FORMS OF COEXISTENCE (based on investigations in the Republic of Moldova)

The article explores young people's perceptions of the family institution, highlighting the transition from traditional models to the contemporary diversity of forms of cohabitation. Against the backdrop of globalization, social emancipation and digitalization, young people demonstrate an orientation towards individualization, valuing autonomy, gender equality and emotional satisfaction in intimate relationships. The study combines quantitative data analysis with qualitative data obtained through semi-structured interviews, to capture both general trends and subjective motivations of young people. The results show an increased openness towards cohabitation and other alternative forms of cohabitation, in parallel with a persistent appreciation of traditional values in certain social segments. The article highlights the complexity of value and social changes, offering a perspective on how young people reconstruct the family in the contemporary context and offering implications for social and educational policies.

Keywords: *youth, family, marriage, cohabitation, youth problems.*

Introducere. Relevanța cercetării

Familia reprezintă una dintre instituțiile fundamentale ale societății, având rolul esențial de a asigura continuitatea biologică, socială și culturală a generațiilor. Importanța acestei instituții a fost evidențiată de numeroși gânditori încă din Antichitate. Pentru **Aristotel** (384 î.Hr.–322 î.Hr.), de exemplu, familia constituie o comunitate de bază (*oikia* sau *oikos*), care servește drept fundament al societății (*polis*), statul fiind conceput ca o extensie firească a familiei (Aristotel. „*Politica*"). Ulterior, rolul familiei în structura societății este conturat cu claritate în sociologia clasică. Unul dintre fondatorii acesteia, A.Comte (1798-1857), sublinia că familia, alături de limbaj și proprietate, constituie „unitățile" structurale de bază și formează „anatomia" societății; prin intermediul familiei „individul începe să iasă din personalitatea sa proprie și să învețe să trăiască în altul, în armonie cu ceilalți și pentru ceilalți, formându-și astfel calitățile principale care îl definesc ca ființă socială" (A.Comte. „*Curs de filozofie pozitivă*"). Pentru clasicii sociologiei A. Comte, F. Le Play, É. Durkheim, M. Weber etc. familia reprezintă nucleul organizării sociale – spațiul prin care se transmit valorile, se realizează integrarea indivizilor și se menține ordinea socială. Cercetarea familiei este privită de acești autori ca o modalitate esențială de înțelegere a mecanismelor profunde de funcționare a societății: solidaritatea, moralitatea, distribuția inegalităților, valorile și echilibrul sistemului social. Ast-

fel, pentru a înțelege modul de funcționare al societății, este necesar, mai întâi, să cunoaștem modul de funcționare al familiei.

Într-o abordare evolutivă, unii autori consideră că întregul progres al omenirii este indisolubil legat de afirmarea și dezvoltarea familiei, instituție existentă încă din cele mai vechi timpuri și determinată de nevoia oamenilor de supraviețuire, protecție și reproducere. În acest sens, studierea familiei „este extrem de importantă pentru cunoașterea și înțelegerea prezentei stări pe care a atins-o societatea în evoluția sa”. Astfel, încă în 1871, istoricul și etnograful american L.Morgan (1818–1887) sublinia că „familia a participat în toate greșelile experiențelor umane și dezvăluie acum, poate mai convingător decât orice altă instituție, mersul treptat al progresului omenirii din adâncurile sălbăticiei primitive, prin barbarism, spre civilizație” (L.Morgan. „*Sisteme de rudenie și afinitate”*). Totodată, modul de organizare și evoluție a familiei depinde în mare măsură de condițiile social-politice, economice și culturale ale societății.

Cunoașterea funcționării instituției familiei este de importanță societală majoră, întrucât aceasta își lasă amprenta asupra întregului sistem socioeconomic. Transformările survenite în cadrul instituției familiei au un impact direct asupra proceselor demografice, afectând nivelul natalității, dinamica reproductivă și structura populației, cu implicații asupra îmbătrânirii demografice și apariției dezechilibrelor intergenerаționale. De starea familiei depind, totodată, procesele de socializare și educare a noilor generații, transmiterea valorilor spirituale și a modelelor de comportament, precum și organizarea producției și a consumului. În același timp, familia reacționează – direct sau indirect – la schimbările sociale, devenind un veritabil „*barometru*” al transformărilor societale și reflectând permanent mediul social în care trăiește individul [7, p. 7-8].

Problematica familiei capătă o relevanță sporită în contextul actual al globalizării, care, pe lângă oportunitățile oferite pentru dezvoltare, generează tendințe de omogenizare și uniformizare a stilurilor de viață, afectând comunități cu tradiții, orientări valorice și identități culturale distincte. Aceste procese conduc adesea la erodarea unor trăsături identitare fundamentale, precum statul, națiunea sau familia [1, p. 13-44]. Schimbările produse în viața familială vizează atât structura, componența numerică și generațională, cât și relațiile intrafamiliale, distribuția rolurilor și autorității, precum și valorile fundamentale. Aceste transformări determină, la rândul lor, trecerea de la modelul nuclear standard la un model al diversității familiale, la apariția unor stiluri de viață alternative. Deși familia nucleară rămâne și în prezent cea mai răspândită formă de familie în majoritatea societăților, aceasta încetează să mai fie tipul idealizat, devenind una dintre multiplele forme existente [7, p. 235].

Considerată mult timp una dintre cele mai conservatoare instituții sociale și spațiul cel mai favorabil pentru păstrarea și transmiterea valorilor între generații, familia manifestă, în ultimele decenii, o sensibilitate sporită față de transformările sociale profunde. Ca urmare, însăși semnificația termenului „familie” a devenit tot mai ambiguă. După cum afirmă cercetătorul I.Mihăilescu, acest termen tinde astăzi să acopere realități mult diferite de cele ale generațiilor anterioare, fiind extins asupra unor forme variate de conviețuire – uniuni consensuale, familii monoparentale sau alte tipuri de aranjamente familiale – fapt care pune sub semnul întrebării predominanța familiei nucleare tradiționale, înțeleasă ca un grup organizat care își are originea în căsătorie, fiind format din soț, soție și copiii născuți din uniunea lor [7, p. 7; 10, p. 29; 12].

Noile modele de conviețuire sunt, în mare măsură, rezultatul inevitabil al dinamicii vieții sociale și economice contemporane, demonstrând evident că instituția familiei este o instituție în dezvoltare, capabilă de autoreglare și de a se adapta la schimbările venite din societate. După cum sublinia A.Toffler (1928-2016), dacă vrem să menținem familia nucleară tradițională, atunci ar trebui să înghețăm progresul tehnologic, să blocăm dezvoltarea sectorului serviciilor, să împiedicăm mobilitatea socială, să standardizăm normele sociale, să limităm activitatea femeilor la gospodărie, să nu permitem dobândirea independenței economice de către tineri pentru a-i menține dependenți de părinți, să interzicem mijloacele de control asupra fecundității, să reducem nivelul de trai al familiilor, cu alte cuvinte − să frânăm dezvoltarea economică și socială [11, p. 282-285].

Mutațiile sociale, economice și culturale au influențat semnificativ modul în care tinerii își proiectează viitorul familial. Accentul se deplasează tot mai mult spre satisfacerea intereselor personale, confortul material și emoțional, în detrimentul funcțiilor tradiționale atribuite familiei (în special cea reproductivă și de socializare). După cum afirmă M.Segalen, asistăm la un proces amplu de individualizare și accedere la autonomie, care se extinde treptat din societățile dezvoltate spre cele mai puțin prospere [9, p. 383].

Centrarea pe carieră, dezvoltarea personală, insecuritatea economică și stilul de viață stresant (muncă intensă, lipsa timpului liber, presiunile sociale, dezechilibrul muncă-viață etc.) determină amânarea întemeierii familiei și a nașterii copiilor – situație specifică pentru multe țări europene. Creșterea vârstei la care tinerii își întemeiază o familie, scăderea ratei căsătoriilor și diversificarea formelor de conviețuire reflectă transformări profunde ale mentalităților tinerilor [8 p. 47]. Fenomene precum globalizarea, migrația, emanciparea socială și digitalizarea contribuie la remodelarea percepțiilor generațiilor tinere asupra familiei, favorizând o viziune mai flexibilă, orientată spre internalizarea unor concepții moderne despre căsătorie, rolurile de gen și parentalitate, spre împlinirea personală și satisfacția emoțională. Ca urmare, noile forme de conviețuire, precum concubinajul, parteneriatele informale sau familiile monoparentale, devin tot mai frecvent percepute ca alegeri legitime și compatibile cu stilul de viață modern. Astfel, familia contemporană nu mai poate fi înțeleasă exclusiv prin prisma tradiției, ci ca o instituție în continuă adaptare la transformările sociale, economice și culturale contemporane. Aceste transformări se reflectă direct în percepțiile tinerilor, care oscilează între atașamentul față de valorile familiei tradiționale și deschiderea către forme noi de conviețuire, bazate pe libertate, egalitate și autorealizare.

În acest context, modificările vizibile din comportamentele familiale, înregistrate în țările europene, se regăsesc, în mare măsură, și în Republica Moldova. Spre deosebire, însă, de țările occidentale, aceste transformări au loc pe fundalul tranziției economice și al unei crize socioeconomice profunde, marcate de sărăcie, șomaj, migrație și insecuritate socială. Toate acestea, în lipsa unor mecanisme eficiente de protecție socială, au condiționat reorientarea tinerilor spre alte valori, alte forme de conviețuire decât cele legate de familia tradițională [3, p. 23]. Prin urmare, ***cercetarea percepțiilor tinerilor față de viața de familie, este nu doar relevantă, ci și necesară, întrucât permite evidențierea provocărilor contemporane cu care se confruntă tânăra generație, precum și fundamentarea unor politici și intervenții menite să contribuie la consolidarea instituției familiei.***

Metodologie

Cercetarea opiniilor tinerilor din Republica Moldova față de viața de familie a fost realizată prin următoarele metode:

- *sondajul sociologic*, la care au participat 414 tineri cu vârstele 18-35 ani din 6 orașe (inclusiv, din or. Chișinău) și 17 localități rurale din Republica Moldova (structura eșantionului este prezentată în Tabelul 1);
- *interviul semistructurat,* realizat cu 46 de tineri de ambele sexe, căsătoriți sau necăsătoriți;
- *utilizarea bazei de date a Studiului Generații și Gen în Republica Moldova-2020*[1] (au fost prelucrate datele a 2177 respondenți cu vârstele 18-35 ani);
- *utilizarea datelor statistice oficiale* (Biroul Național de Statistică).

Tabelul 1. Profilul respondenților sondajului sociologic (%)

Sexul	femeie	50,7
	bărbat	49,3
Mediul de trai	oraș	60,3
	sat	39,7
Vârsta	18-20 ani	11,8
	21-25 ani	33,3
	26-30 ani	26,2
	31-35 ani	28,7
Vârsta medie a respondenților (ani)		26,86
Starea civilă	căsătorit	48,1
	concubinaj	13,5
	celibatar	38,4

1. by GGP Data Archive. https://www.ggp-i.org/data/

Nivel studii	gimnaziu	4,9
	scoală generală/liceu	10,0
	școală profesională/colegiu	26,1
	superioare incomplete	20,7
	superioare	38,3
Nivel venituri[2]	joase	62,8
	medii	32,3
	înalte	4,9

Datele sondajului și cele de interviu au fost colectate de către masteranzii programului Managementul Serviciilor Sociale din cadrul Departamentului Sociologie și Asistență Socială al Universității de Stat din Moldova în lunile februarie-martie 2025. Atât chestionarul, cât și ghidul de interviu au conținut itemi prin care au fost urmărite următoarele ***obiective***:

- studierea opiniilor tinerilor, privind rolul familiei în formarea și dezvoltarea fiecărei persoane;
- analiza atitudinii tinerilor față de modalitățile de constituire a familiei (căsătorie, vârsta la prima căsătorie etc.), precum și față de formele alternative de conviețuire (concubinaj etc.);
- identificarea factoriilor, care, în opinia tinerilor, contribuie la o căsnicie fericită;
- analiza opiniilor privind repartizarea rolurilor în familie;
- evaluarea atitudinii tinerilor față de nașterea copiilor (numărul de copii dorit și numărul ideal de copii din familie);
- stabilirea problemelor cu care se confruntă tinerii și căile de soluționare a acestora.

O parte din rezultatele obținute au fost comparate cu cele din cercetările anterioare ale autorilor acestui articol, precum și cu datele statistice actuale, în vederea conturării tendințelor de evoluție.

Rezultate și discuții

Analiza datelor empirice relevă faptul că tinerii atribuie familiei un rol prioritar în dezvoltarea personală și socială. Astfel, marea majoritate a tinerilor intervievați (94,9%), percep **familia** ca un pilon esențial în configurarea propriului parcurs de viață, ca „*fundamentul vieții fiecărei persoane – un spațiu de siguranță, un sprijin și dezvoltare”*. Definițiile oferite de respondenți indică o orientare predominant relațională, familia fiind asociată cu valori precum încrederea, respectul și solidaritatea/ susținerea, care contribuie la gestionarea presiunilor psihologice, incertitudinilor profesionale și provocărilor economice: „*Pentru mine familia este un cuplu care a ales să meargă pe același drum toata viața cu încredere, înțelegere, respect unul față de celălalt și întâmpinarea dificultăților* împreuna, cu ajutor reciproc” (b_35 ani_căsăt)[3].

Într-o societate tot mai complexă familia devine pentru tineri, mai mult ca oricând, un reper de stabilitate și echilibru. Chiar și cei mai independenți tineri caută, în momentele-cheie, confortul oferit de familie, subliniind că pentru ei „*familia reprezintă sprijin, iubire și apartenență”, „…este locul unde găsesc siguranță emoțională și unde mă pot exprima liber, știind că voi fi acceptat așa cum sunt”* (b_24 ani_căsăt).

Totodată, o parte dintre tineri atribuie familiei un sens extins, care depășește cadrul tradițional bazat pe legături de rudenie, incluzând persoanele apropiate care oferă sprijin emoțional și social: „*Nu văd familia neapărat ca pe ceva tradițional soț, soție, copii. Pentru mine, familia sunt oamenii apropiați, cei care mă susțin, indiferent dacă avem același sânge sau nu*” (b_24 ani_necăsăt). Aceste perspective

2. In categoria „venituri joase” sunt incluse veniturile care nu-i ajung respondentului nici pentru strictul necesar sau îi ajung numai pentru strictul necesar; în categoria „venituri medii” – veniturile care-i ajung respondentului pentru un trai decent, dar nu-i permit cumpărarea unor lucruri mai scumpe, sau veniturile care-i permit cumpărarea unor lucruri mai scumpe, dar cu eforturi; în categoria „venituri înalte” – veniturile care-i permit respondentului să aibă tot ce-i trebuie, fără mari eforturi, sau care-i permit să obțină tot ce-și dorește.

3. Structura codului respondentului: sex (b – bărbat sau f – femeie)_vârstă (în ani)_stare civilă (căsăt – căsătorit(ă) sau necăsăt – necăsătorit(ă)).

reflectă o **reconfigurare simbolică a familiei**, în care accentul este pus pe calitatea relațiilor și pe sprijinul reciproc, mai degrabă decât pe forma juridică sau biologică.

Familia se constituie, în principal, prin **căsătorie**, care în opinia majorității tinerilor intervievați (94,9% – în 2025; 89,0% – în 2016) „*aduce mai multă stabilitate emoțională, angajament și un sentiment de împlinire*". Totuși, ei „*nu cred* că această modalitate de constituire a familiei*, căsătoria, este o condiție absolut necesară pentru fericire*". Circa jumătate din tinerii intervievați (48,1%) au declarat că sunt căsătoriți, cealaltă jumătate – că trăiesc în concubinaj (13,5%) sau că sunt celibatari (38,4%), dintre care – 52,2% au vârsta până la 22 ani inclusiv, iar 10,1% au vârsta peste 30 ani.

Dintre tinerii necăsătoriți 78,5%, mai devreme sau mai târziu, au intenția să se căsătorească, iar 9,4% nu au această intenție. **Vârsta medie la prima căsătorie**, în opinia respondenților, este de 27,20 ani pentru bărbați (în 2016 – 26,01 ani) și 23,93 ani pentru femei (în 2016 – 22,97 ani). Aceste vârste sunt mai mici decât cele din statisticile oficiale actuale (în anul 2024 vârstele la prima căsătorie în Republica Moldova au fost de 29,9 ani pentru bărbați și 26,9 ani pentru femei [10]), însă sunt în creștere față de cele din cercetările precedente ale autorilor [5, p. 370; 4, p. 256], reflectând astfel tendința de creștere a vârstei la prima căsătorie, stabilită de statisticile oficiale actuale.

Căsătoria este percepută ca un pas major, care presupune responsabilitate, stabilitate financiară și independență locativă. Un respondent explică aceste lucruri în felul următor: *„Vorbind despre când mă căsătoresc (...) depinde cât de repede voi realiza ce urmăresc: o casă, o mașină să am..., ca să am unde aduce soția. Nu vreau să o aduc la mama acasă, vreau să am casa mea*" (b_26 ani_necăsăt). Discursul evidențiază internalizarea normei responsabilității masculine și condiționarea căsătoriei de atingerea unor obiective materiale, ceea ce contribuie la decalajul dintre vârsta dorită și vârsta efectivă la prima căsătorie. Această orientare pragmatică susține tendința generală de creștere a vârstei la prima căsătorie, constatată atât în datele statistice din actuala cercetare, cât și în cercetările anterioare ale autorilor.

Tinerii intervievați au evidențiat o serie de obstacole în realizarea dorinței lor de a se căsători, care și influențează vârsta la prima căsătorie. Astfel, o cauză importantă în întemeierea familiei, menționată și în alte cercetări [5, p. 370; 4, p. 254], în opinia a 34,5% respondenți o reprezintă *„dificultatea de a găsi partenerul potrivit", „frică de a face o alegere greșită*". Printre alte dificultăți au fost menționate: „*incertitudinea economică, temerile legate de stabilitate în societate"*, „*lipsa locuinței, veniturile mici, lipsa sau nesiguranța locului de muncă"* și altele. Totuși 28,3% dintre respondenți au menționat că „*nu există obstacole, dacă dorești să întemeiezi o familie"* (a se vedea Figura 1).

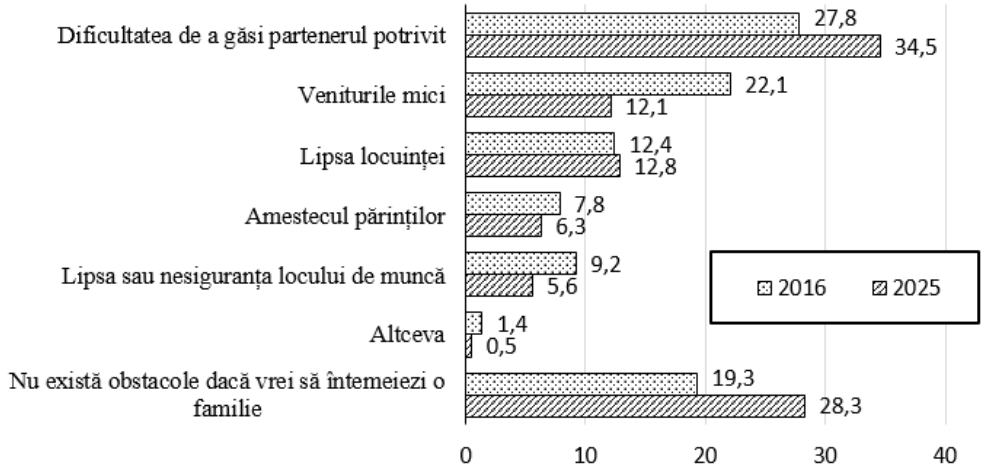

Fig. 1. Obstacole în întemeierea familiei

În același timp, o parte din tineri consideră că, în contextul transformărilor sociale actuale, „*există multiple alternative de trai, care nu presupun formarea familiei prin căsătorie"*, **concubinajul** fiind cel mai frecvent invocat. Acesta este perceput de respondenți, în general, ca o etapă tranzitorie, menită să faciliteze cunoașterea reciprocă și adaptarea la viața de cuplu, funcționând astfel ca o strategie de testare a compatibilității. Drept confirmare pot servi mai multe afirmații ale respondenților, precum: „*Am locuit*

împreună înainte de a ne căsători. Decizia de a coabita a venit natural, deoarece am vrut să ne cunoaștem mai bine în viața de zi cu zi, să înțelegem mai profund ce înseamnă să trăiești împreună. Era important pentru noi să vedem cum ne descurcăm cu responsabilitățile comune și cu diferențele de opinie” (f_25 ani_căsăt); „*Un an am trăit în concubinaj. Această perioad*ă *ne-a ajutat să ne cunoaștem mai bine și să ne testăm compatibilitatea*” (f_23 ani_căsăt).

Printre motivele care îi determină pe tinerii de astăzi să accepte concubinajul se regăsește frecvent *„lipsă de încredere în instituția căsătoriei”*. Astfel, unii respondenți fac trimitere la experiențele familiale anterioare, marcate de divorțuri: „*Mulți au crescut văzând divorțuri în jurul lor (inclusiv eu), aceasta ar putea fi cauza, pentru care nu doresc* să *se repete istoria părinților, cunoscând* cât de dureros este pentru un copil despărțirea părinților” (b_24 ani_necăsăt). Un factor de descurajare este **și** perceptul „costul ridicat al divorțului”. De asemenea, tinerii aleg adesea să trăiască împreună fără să se căsătorească din „*teama de singurătate sau din dorința de a face un compromis*” (f_32 ani_căsăt). După cum afirmă un respondent, „*... având în vedere rata ridicată a divorțurilor și importanța tot mai scăzută acordată căsătoriei, mulți văd în coabitare o soluție mai flexibilă și mai puțin restrictivă.* **În societatea modernă, coabitarea a devenit o etapă naturală în evoluția relației de cuplu, o formă de angajament înainte de căsătorie** ” (f_32 ani_căsăt). Există însă o parte semnificativă a tinerilor intervievați, care, de**și acceptă ideea că** *„coabitarea poate fi o perioadă de testare a relației”*, consideră că o asemenea formă de conviețuire *„nu ar trebui să înlocuiască căsătoria oficială”* (b_21 ani_necăsăt), întrucât *„căsătoria adaugă un nivel de stabilitate și responsabilitate pe care concubinajul nu îl oferă”* (b_25 ani_necăsăt).

Interpretările prezentate reflectă o flexibilizare a normelor tradiționale privind viața de cuplu, proces susținut și de dinamica actuală a atitudinilor tinerilor. Astfel, la o distanță de un deceniu, proporția tinerilor intervievați care manifestă o opinie pozitivă față de concubinaj în general este în creștere, evoluând de la 52% în 2016 la 54,1% în 2025. În mod similar, se majorează proporția celor care percep concubinajul drept o etapă de testare a compatibilității înainte de asumarea unui angajament formal, respectiv, înaintea căsătoriei – 48,8% în 2025 față de 47,6% în 2016. În același timp, se diminuează partea tinerilor care consideră că *„căsătoria este dată de la Dumnezeu și e păcat să trăiești în concubinaj”* (f_26 ani_căsăt), asociind astfel concubinajul cu o degradare morală (8,3% în 2025 față de 10,1% în 2016). (a se vedea Figura 2).

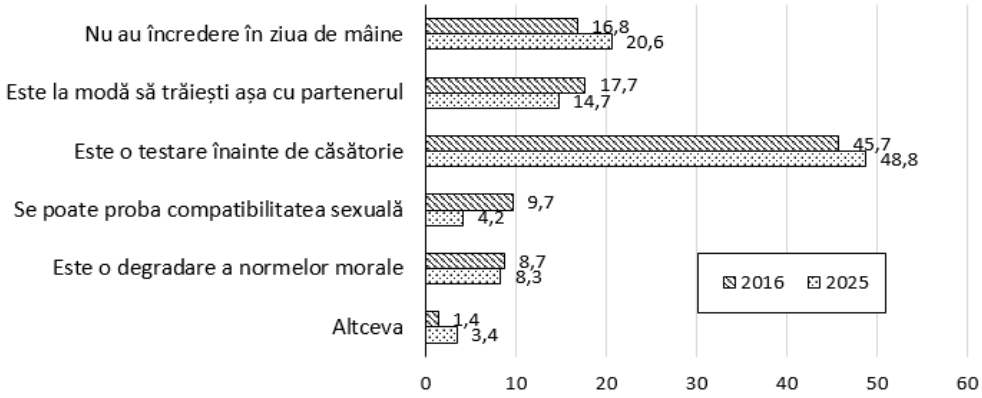

Fig. 2. Cauzele recurgerii tinerilor la concubinaj

Această evoluție reflectă o atitudine tot mai permisivă și mai flexibilă față de noile forme de relaționare în cuplu, în concordanță cu modelele teoretice ale „relației pure” (concept introdus de Anthony Giddens), în care accentul cade pe experiența relațională și negocierea continuă a rolurilor, mai degrabă decât pe constrângerile instituționale. Tinerii de azi consideră că „*fericirea nu depinde neapărat de statutul civil, cum ar fi căsătoria. Unii oameni pot fi extrem de fericiți în relații de concubinaj, contează modul în care se gestionează rela***ț***ia, comunicarea* **ș***i sprijinul din partea partenerului, indiferent dacă suntem căsători***ț***i sau nu*” (f_19 ani_necăsăt). Doar jumătate din tinerii intervievați (50,6%) consideră, într-o *măsură foarte mare sau mare*, că pentru a fi fericit este important de a fi căsătorit.

Pentru a identifica **factorii care contribuie la o căsnicie fericită**, a fost realizată o analiză factorială a opiniilor respondenților, formulate pe baza a 18 caracteristici dihotomice (cu valori de tip *da*/*nu*). În urma

acestei analize au fost evidențiați trei factori latenți: (1) ***factorul material*** (locuință proprie, bunăstare materială, sănătate etc.); (2) ***relațiile intracuplu,*** care reflectă calitatea interacțiunilor dintre soți (încrederea reciprocă, sprijinul reciproc, sinceritatea, înțelegerea, fidelitatea etc.); (3) ***relațiile cu mediul social sau factorul extracuplu*** (locul de muncă interesant, prietenii apropiați, nivelul similar de educație, libertatea/independența etc.). Ulterior, prin analiza cluster, tinerii intervievați au fost repartizați în funcție de predominanța acestor factori, rezultatele arătând că aproape jumătate dintre ei (48,2%) consideră că factorul material contribuie în cea mai mare măsură la fericirea conjugală, fiind urmați de cei care prioritizează relațiile intracuplu (42,8%) și, într-o proporție mai redusă, de respondenții care situează pe primul plan relațiile extracuplu (9%).

Dacă opiniile tinerilor privind factorii care contribuie la o căsnicie fericită nu variază semnificativ în funcție de *sex*, atunci distribuția acestora se modifică vizibil în raport cu *nivelul veniturilor*. Astfel, pe măsură ce veniturile cresc, se diminuează ponderea tinerilor care atribuie o importanță majoră factorului material, concomitent cu creșterea ponderii celor care consideră relațiile intracuplu drept determinante pentru fericirea conjugală; o tendință inversă se conturează în rândul tinerilor cu venituri mai reduse. Indiferent de nivelul veniturilor, doar o proporție restrânsă a respondenților apreciază că relațiile extracuplu contribuie în mod semnificativ la fericirea în căsnicie (a se vedea Figura 3).

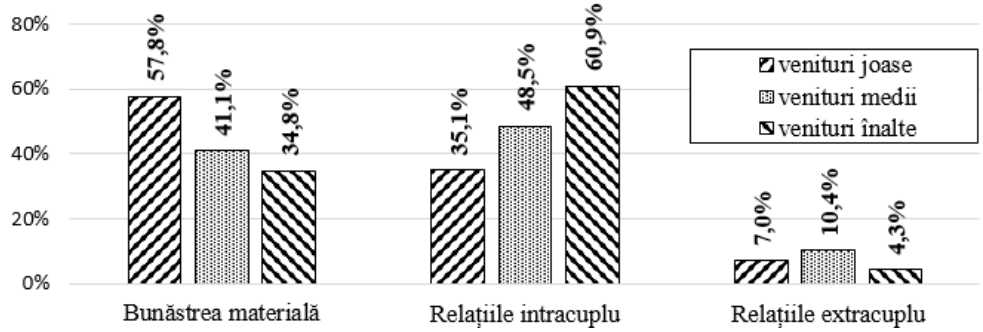

Fig. 3. Factorii ce determină ca o căsnicie să fie fericită în funcție de nivelul veniturilor respondenților

Dincolo de dimensiunea materială și relațională a fericirii conjugale, un alt aspect esențial al vieții de familie îl constituie **modul de repartizare a sarcinilor și responsabilităților între parteneri**, aspect care reflectă atât valorile, cât și modelele de gen asumate de tineri. Analizând opiniile respondenților privind repartizarea sarcinilor în cadrul familiei, se observă că acestea nu au înregistrat schimbări esențiale în ultimul deceniu. Totuși, rezultatele cercetării indică *o orientare accentuată a tinerilor spre principiul egalității de gen,* majoritatea considerând că responsabilitățile casnice trebuie asumate în comun de ambii soți. Excepție fac anumite activități tradițional asociate cu un gen: reparațiile în locuință și lucrările agricole sunt percepute în continuare ca fiind, în principal, responsabilitatea soțului (52,4% în 2025 și 54,5% în 2016), în timp ce spălarea rufelor rămâne atribuită preponderent soției, deși ponderea acestei opinii este în descreștere semnificativă comparativ cu anii anteriori (53,1% în 2025 față de 72,2% în 2016). Coexistența unor atribuiri diferențiate pentru anumite activități reflectă suprapunerea modelelor culturale tradiționale și emergente (noi sau în schimbare, ca răspuns la transformările sociale, economice, tehnologice etc.) și indică un proces de tranziție valorică specific societăților aflate în schimbare.

Modul de repartizare a sarcinilor și responsabilităților în familie se află în strânsă legătură cu asumarea rolurilor parentale, motiv pentru care analiza este extinsă asupra **atitudinii tinerilor față de nașterea și creșterea copiilor** – un aspect important al cercetării realizate. Copiii continuă să fie percepuți ca o valoare fundamentală, asociată cu sensul vieții și continuitatea socială. Rezultatele sondajului demonstrează, că majoritatea absolută a tinerilor (98,3%) își dorește copii: în opinia a 52,9% din respondenți *nașterea și creșterea copiilor este cel mai frumos dar de la Dumnezeu*, iar un sfert din ei (25,4%) consideră acest lucru ca *o datorie a fiecărui om*. Tinerii intervievați sunt total sau parțial de acord că *să vezi cum cresc copiii – este cea mai mare bucurie în viață* (94,7%), că *familia trebuie să-și planifice nașterea copiilor și să aibă atâția copii, pe câți poate să-i asigure cu cele necesare* (84,5%), și că *statul trebuie să acorde ajutor familiilor cu copii mici* (90,1%). Prin alți termeni, deși tinerii nu mai urmează un tipar tradițional, dorința de a avea copii nu a dispărut, ci s-a transformat într-o decizie conștientă, asumată și planificată.

Tabelul 2. Opiniile respondenților cu privire la numărul mediu de copii în familie

		Numărul mediu dorit de copii	Numărul mediu ideal de copii în familie
Sexul respondentului	masculin	2,20	2,44
	feminin	2,16	2,55
Veniturile respondentului	joase	2,05	2,37
	medii	2,20	2,56
	înalte	3,02	2,96
Studiile respondentului	gimnaziale	2,19	2,42
	scoală generală / liceu	2,16	2,39
	scoală profesională /colegiu	2,03	2,56
	superioare incomplete	2,32	2,59
	superioare	2,08	2,28
Vârsta respondentului	18-20 ani	1,79	2,26
	21-25 ani	2,21	2,61
	26-30 ani	2,13	2,37
	31-35 ani	2,29	2,56

Analizând opiniile respondenților privind numărul de copii **în familie**, am stabilit **că numărul mediu de copii dorit** de ei este în descreștere: de la 2,55 în anul 2016 [2, p. 371] la 2,48[4] în anul 2020 și 2,20 în prezenta cercetare (2025). Este în descreștere, de asemenea, și **numărul ideal mediu de copii în familie**: de la 3,0 în anul 2016 la 2,76* în anul 2020 și 2,52 în anul 2025. În concordanță cu rezultatele evidențiate și în alte studii realizate de autorii acestui articol [11, p. 28-31], orientările reproductive ale tinerelor generații reflectă, în contextul actual, tendința persistentă de scădere a natalității în Republica Moldova.

Opiniile tinerilor despre numărul dorit și ideal de copii variază, fiind influențate de caracteristici precum sexul, venitul, educația, vârsta (a se vedea Tabelul 2).

Observăm că femeile își doresc în medie mai puțini copii decât bărbații. Numărul mediu dorit și cel ideal de copii în familie crește odată cu veniturile, nivelul studiilor și vârsta respondenților.

Motivele principale pentru care soții își doresc copii sunt „*dovada dragostei*” (62,5 %), și „*continuarea neamului*”, „*legătura între generații*” (24,0%). „*Copiii sunt cea mai mare realizare pentru orice familie. Copiii sunt viitorul nostru și ceea ce semănăm astăzi, vom culege mâine. Copiii sunt cea mai prețioasă avere a unei națiuni, iar modul în care aceștia vor crește și vor evolua, devenind la rândul lor adulți, reprezintă garanția stabilității și siguranței generației viitoare*” (b_23 ani_necăsăt). „*Pentru societate copiii reprezintă continuitatea, căci prin ei se transmit valorile, tradițiile și învățămintele noastre generațiilor următoare”* (f_25 ani_necăsăt).

În același timp, tinerii intervievați au prezentat mai mulți **factori care îi determină să nu nască copii,** printre aceștia regăsindu-se: *situația financiară grea* (51,1%), *instabilitatea economică din țară* (20,2%), *piedică în carieră* (15,3%) etc. (a se vedea Figura 4), accentul fiind pus pe lipsa resurselor financiare: „*Tot mai mulți tineri nu-și doresc copii din motive financiare. Un copil necesită foarte multe investiții, chiar de la concepere până la creșterea lui la o vârstă când se poate întreține singur. Costurile ridicate, cum ar fi cheltuielile legate de îngrijirea, educația și sănătatea acestuia pot fi descurajante pentru unele cupluri și duce la amânarea sau renunțarea la planurile de a avea copii*” (f_32 ani_căsăt). În opinia unor tineri, insuficiența resurselor financiare nu constituie însă factorul determinant al amânării sau al renunțării la planurile de a avea copii, dat fiind faptul că o asemenea opțiune poate fi întâlnită nu doar în rândul cuplurilor cu o situație precară, dar și a celor cu *„o situație financiară dezvoltată și stabilă”* (b_23 ani_necăsăt). Astfel, un alt respondent afirmă: „*Din propria experiență cu clienții mei, de regulă, cuplurile cu situația materială destul de bună aleg să se limiteze la unul sau cel mult doi copii”* (f_32 ani_căsăt).

4. Valoare calculată de autori din datele studiului „Generații și Gen” pentru populația cu vârstele de 18-35 ani.

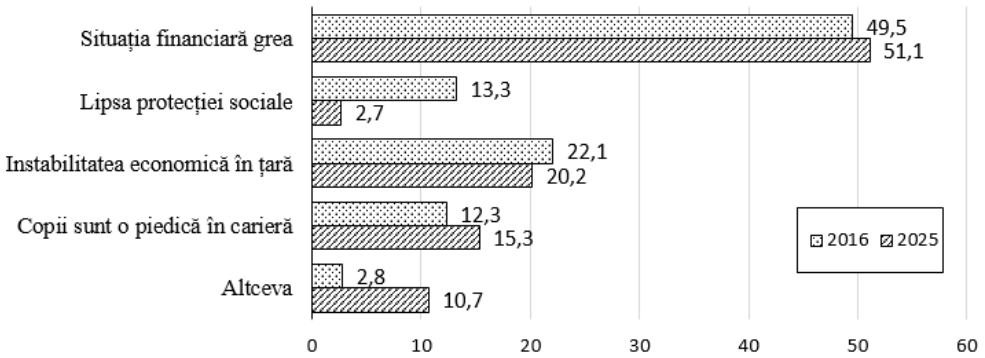

Fig. 4. Motivele respondenților de nu a avea copii

Printre problemele des întâlnite în conceperea unui copil tinerii intervievați au evidențiat barierele psihologice, frica, stresul, sănătatea sau instabilitatea în cuplu: „*…sarcina și nașterile sunt înspăimântătoare, nu toate femeile și nu toți bărbații au instinctul de a fi părinți, problemele de sănătate nu le permit concepea unui copil*” (f_23 ani_căsăt). De asemenea, a fost menționat faptul că „*…tinerii din zilele noastre au alte priorități, decât cele ale părinților și buneilor noștri… Ei acum* își doresc *mai întâi o facultate, apoi un job mai bun, o carieră, alții pleacă peste hotare și se gândesc să-și cumpere o casă, automobil sau să vadă lumea, să călătorească etc.”* (b_27 ani_necăsăt), „*nu vor să își asume responsabilitățile legate de creșterea unui copil, preferă un stil de viață liber și fără responsabilități, sunt concentrați pe dezvoltarea personală”* (f_32 ani_căsăt) sau chiar *„nu le plac copiii”* (f_23 ani_căsăt) etc.

Decizia de a concepe un copil este percepută de tinerii intervievați ca o strategie individuală, ca „*treaba cuplului*” (b_26 ani_necasăt), *și* „*trebuie lăsată la decizia cuplului conjugal*” (b_23 ani_necăsăt). După cum afirmă unii tineri intervievați, „presiunile sociale” de a avea copii sau mai mulți copii nu ar conduce la rezultate pozitive, întrucât *„un consens poate fi atins doar în cadrul familial, respectiv între parteneri”*, iar *„motivația internă în familie este factorul cel mai important și decisiv”* (f_33 ani_căsăt). Toate aceste opinii se încadrează pe deplin în contextul explicativ al *teoriei individualizării*, elaborată de Ulrich Beck, care subliniază faptul că indivizii devin tot mai responsabili pentru construirea propriilor biografii, inclusiv în ceea ce privește deciziile familiale. Or, deciziile reproductive se deplasează din sfera constrângerilor exclusiv economice către logica alegerii individuale și a autorealizării, specifică procesului de individualizare, în care parentalitatea devine o opțiune reflexivă, negociată și atent planificată.

Având venituri insuficiente pentru un trai decent la nivelul standardelor contemporane (venituri mici – 45,3% din respondenți, venituri medii – 49,2% din respondenți, venituri înalte – 5,6%), era și de așteptat ca respondenții, în marea majoritate a lor, să numească **problemele materiale** ca fiind cele mai complicate cu care se confruntă și care își lasă amprenta asupra deciziei de a naște copii: „...e *greu din punct de vedere financiar, trebuie să ai o casă, să ai camere separate pentru fiecare, ca copilul să se simtă bine etc.”* (b_27 ani_necăsăt). Mulți tineri își doresc copii, dar preferă să fie mai bine pregătiți material și emoțional pentru acest eveniment, „…d*e a fi capabili să ofere tot ce este mai bun pentru un copil*”, ceea ce denotă responsabilitatea tinerilor, conștientizarea faptului că „*aceasta este o decizie bine calculată și asumată*”, că „*nu vei pleca unde vrei la muncă și lăsa copiii*”, că „*…nu faci copii, să ți-i crească statul, statul poate doar să te susțină cu o indemnizație, te poate ajuta cu anumite facilități..., dar oricum totul e pe umerii părinților”* (b_26 ani_necasăt).

Tinerii intervievați au identificat drept **principale probleme,** care îi afectează, *salariile mici* (menționate de 31,2% dintre respondenți), *lipsa unui loc de muncă stabil* (16,9%) și *asigurarea materială insuficientă* (12,3%) etc. (a se vedea Figura 5).

Cele expuse *supra* permit să concluzionăm că atitudinile tinerilor față de nașterea copiilor sunt marcate de o ambivalență pronunțată. Pe de o parte, copiii sunt considerați o valoare fundamentală, o sursă de împlinire personală și o garanție a continuității sociale. Pe de altă parte, costurile economice ridicate, instabilitatea profesională și teama de pierdere a autonomiei personale conduc la amânarea deciziei de a deveni părinte sau la limitarea numărului de copii. Căsătoria și parentalitatea nu mai sunt deci etape normative obligatorii, ci opțiuni deliberate, evaluate în funcție de resursele disponibile și de proiectele individuale de viață.

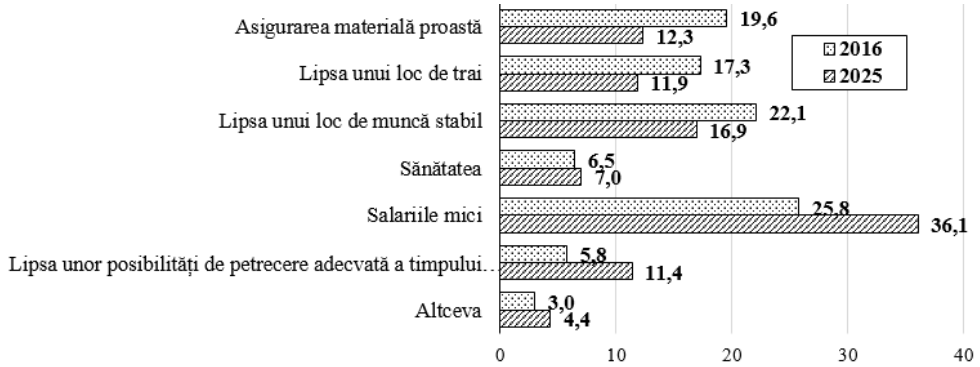

Fig. 5. Probleme cu care se confruntă tinerii

Or, motivarea familiilor tinere să aibă mai mulți copii este o provocare complexă și presupune o abordare multidimensională. Printre cei mai importanți pași, care ar trebui întreprinși actualmente în stimularea familiilor tinere pentru a naște mai mulți copii, persoanele intervievate au evidențiat în primul rând: *asigurarea cu locuri de muncă bine plătite*, *sprijinul financiar și facilități economice*, *accesul la servicii de îngrijire a copilului de calitate* (creșe, grădinițe etc.), *reducerea costurilor educaționale*. **În cazul în care aceste probleme nu sunt soluționate, ei nu văd o altă ieșire** din situație decât *emigrarea peste hotare*, fie definitivă (intenție exprimată de 13,5% dintre tineri), fie temporară (48,0%), motivată în principal de *căutarea unui loc de muncă bine remunerat* (70,7% dintre tinerii care doresc să emigreze), ceea ce va afecta și mai mult stabilitatea instituției familiei, va conduce în continuare la scăderea ratei căsătoriilor, creșterea vârstei medii la prima căsătorie, amânarea deciziei de a avea copii, precum și la diminuarea natalității și fertilității la nivel național, toate acestea având drept finalitate aprofundarea declinului demografic (a se vedea Figura 6).

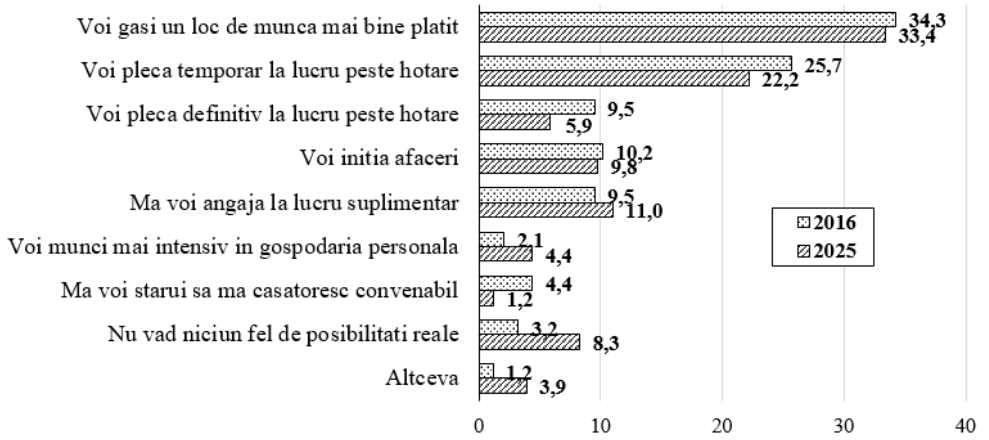

Fig. 6. Modalități de soluționare a problemelor

Concluzii

Rezultatele cercetării evidențiază faptul că, în contextul actual, marcat de transformări socioeconomice profunde, cât și de dinamica valorilor și aspirațiilor tinerei generații, instituția familiei traversează un proces complex de reconfigurare, situat între continuitatea valorilor tradiționale și acceptarea diversității formelor de conviețuire. Cu toate acestea, familia își păstrează statutul de valoare fundamentală în sistemul de valori al tinerilor, este situată în centrul parcursului lor de viață, fiind considerată principala sursă de sprijin, stabilitate și orientare, un reper important în formarea modelelor relaționale și a comportamentelor sociale. Familia nu este respinsă ca valoare, ci reinterpretată prin prisma noilor realități și aspirații ale tinerei generații.

O abordare similară se regăsește și în ***atitudinea tinerilor față de căsătorie***, care rămâne un ideal aspirațional dominant în rândul respondenților, fiind asociată cu responsabilitatea, stabilitatea și întemeierea unei familii. Totuși, în prezent, această atitudine cunoaște transformări semnificative: căsătoria nu mai

este percepută ca un ideal absolut și nici ca un factor determinant al fericirii conjugale. Unii tineri aleg să o amâne, condiționând această decizie de atingerea unui anumit nivel de securitate economică și profesională, în timp ce alții o evită complet, preferând relații mai puțin formalizate, precum uniunile consensuale sau parteneriatele neoficiale.

În acest context, concubinajul este acceptat de mai mult de jumătate dintre tinerii intervievați și este perceput de o proporție tot mai mare ca o alternativă social acceptabilă, fie ca etapă premergătoare căsătoriei, fie ca formă de conviețuire adaptată constrângerilor materiale existente, ceea ce reflectă flexibilizarea normelor tradiționale privind viața de cuplu și intensificarea proceselor de individualizare descrise de Ulrich Beck, precum și principiile modelului „relației pure" al lui Anthony Giddens, centrat pe satisfacția reciprocă în detrimentul constrângerilor instituționale tradiționale.

Problemele cu care se confruntă tinerii își lasă amprenta și asupra percepției privind ***fericirea în familie***, mulți dintre ei considerând că aceasta „*nu depinde neapărat de statutul social*", ci mai degrabă „*de modul în care sunt gestionate relația, comunicarea și sprijinul din partea partenerului, indiferent de statutul marital*". Analiza mai detaliată a factorilor care contribuie la o căsnicie fericită a permis constatarea faptului că aproape jumătate dintre tinerii intervievați consideră totuși factorul material drept determinantul principal al fericirii conjugale, fiind urmați de cei care plasează pe primul plan calitatea relațiilor intracuplu. În acest context, ***modul de repartizare a sarcinilor în familie*** apare ca o dimensiune complementară a fericirii conjugale, influențând echilibrul relațional și satisfacția partenerilor. Spre deosebire de modelele tradiționale de subordonare domestică tinerii preferă tot mai des parteneriate flexibile, cu împărțirea echitabilă a responsabilităților.

Ca o expresie directă a modului în care sunt asumate responsabilitățile familiale și parentale apare ***atitudinea tinerilor față de nașterea și numărul de copii într-o familie***, care, în societatea contemporană, a cunoscut multiple schimbări. Astfel, rezultatele cercetării indică existența unei dorințe clare de a avea descendenți, însă aceasta este adesea amânată din cauza insecurității economice, a accesului limitat la locuință și a dificultăților de conciliere a vieții profesionale cu cea familială. Opiniile tinerilor privind nașterea copiilor sunt influențate nu doar de factori economici și sociali, ci mai ales de aspirațiile lor personale, precum dorința de a călători, de a urma studii avansate, de a-și construi o carieră profesională solidă sau de a avea o relație bazată pe satisfacție reciprocă, toate acestea influențând modul în care ei își planifică viitoarea familie.

Responsabilitatea parentală este condiționată, în percepția tinerilor, de existența unor resurse materiale și instituționale adecvate. Aproximativ jumătate dintre tinerii intervievați consideră că ***soluționarea problemelor materiale*** cu care se confruntă poate fi realizată prin asigurarea unor locuri de muncă bine plătite, accesul la spațiu locativ și crearea, în țară, a unui mediu atractiv din punct de vedere economic, social și profesional. În lipsa acestor condiții, tinerii percep ***migrația temporară sau definitivă*** peste hotarele țării drept singura alternativă viabilă, opinie exprimată de circa două treimi dintre respondenți. Migrația externă semnificativă a tinerilor din Republica Moldova, asociată cu reducerea numărului de copii într-o familie, riscă să alimenteze în continuare declinul demografic și să amplifice procesul de îmbătrânire a populației, generând, totodată, un deficit accentuat de forță de muncă calificată, esențială pentru dezvoltarea sectoarelor economice competitive, precum și o presiune sporită asupra sistemelor de asistență socială și medicală [6, p. 9].

Implementarea politicilor publice/ familiale orientate spre sprijinirea tinerelor familii reprezintă, în opinia respondenților, o condiție esențială pentru consolidarea instituției familiei și adaptarea acesteia la noile realități sociale, inclusiv la diversitatea parcursurilor familiale. În acest sens, tinerii au formulat o serie de recomandări adresate statului, axate pe dezvoltarea unor politici publice/familiale integrate de sprijin pentru familiile tinere, care să combine stimulentele financiare cu servicii sociale de calitate. Printre măsurile considerate prioritare la etapa actuală se numără: „*asigurarea tinerilor cu locuri de muncă bine plătite"*, cu „*salarii motivante și competitive*", care să permită un trai decent; facilitarea accesului la locuințe „*prin reducerea ratelor dobânzilor în cadrul programului „Prima Casă*"" și prin alte înlesniri pentru procurarea locuințelor; extinderea serviciilor de îngrijire a copiilor, inclusiv prin dezvoltarea unor programe speciale pentru tinerele mame aflate în proces de studii (de exemplu, creșe în cadrul instituțiilor de învățământ); reducerea costurilor educaționale; acordarea de asistență financiară pentru cheltuielile legate de creșterea și educarea copiilor (activități extracurriculare gratuite, cantină școlară gratuită, tabere de vară); majora-

rea indemnizațiilor pentru îngrijirea și creșterea copilului; extinderea beneficiilor fiscale; concedii de maternitate și paternitate bine remunerate; promovarea programelor de muncă flexibile, menite să faciliteze concilierea vieții profesionale cu cea familială; asigurarea accesului la un sistem de sănătate de calitate, inclusiv *„prin reducerea costurilor serviciilor medicale legate de conceperea, nașterea și creșterea copilului*”; precum și dezvoltarea programelor educaționale care să promoveze valorile familiale, competențele relaționale, planificarea familială și parentalitatea responsabilă.

Consolidarea instituției familiei presupune, în opinia tinerilor, nu doar intervenții din partea statului, ci și un ***rol activ al familiilor de origine*** în formarea percepțiilor privind viața de familie, care se reflectă în transmiterea valorilor familiale prin exemplul personal, promovarea unui climat bazat pe respect reciproc și pe repartizarea echilibrată a rolurilor și responsabilităților familiale, precum și în implicarea activă în *„sprijinirea tinerelor cupluri, în special în perioadele de tranziție”* (căsătorie, nașterea primului copil), prin suport emoțional și sprijin material temporar, prin cultivarea unei atitudini responsabile față de parentalitate.

Nu în ultimul rând, a fost menționat de către tinerii intervievați ***rolul semnificativ al școlii*** în conștientizarea rolului familiei și beneficiilor creșterii copiilor în familie, formarea atitudinilor responsabile privind viața de familie, prin implementarea programelor de educație pentru viața de familie, promovarea egalității de gen, dezvoltarea competențelor de comunicare și negociere în cuplu, precum și prin activități de consiliere și inițiative extracurriculare care implică atât elevii, cât și familiile acestora.

În final, subliniem că cercetarea realizată aduce o contribuție relevantă la înțelegerea modului în care tinerii din Republica Moldova percep familia și deciziile asociate vieții de familie. Rezultatele obținute oferă o perspectivă nuanțată asupra proceselor de transformare a valorilor familiale și evidențiază complexitatea raportării tinerilor la modelele tradiționale și emergente de viață familială. Totodată, acestea constituie o bază analitică pentru fundamentarea unor politici publice și intervenții sociale menite să sprijine tinerii în asumarea unui rol activ, responsabil și echilibrat în cadrul familiei și să contribuie, pe termen mediu și lung, la consolidarea instituției familiei.

Bibliografie:

1. BULGARU, M. *Asistența socială în contextul globalizării*. Chișinău, CEP USM, 2012. ISBN 978-9975-71-310-8
2. BULGARU, M., BULGARU, O. *Comportamentul reproductiv al femeilor din Republica Moldova. Studiu sociologic.* Chișinău: CEP USM, 2018. ISBN 978-9975-142-20-5
3. BULGARU, M., CHISTRUGA, I. *Familia tânără: aspecte ale adaptării la societatea în schimbare.* Chișinău: CEP USM, 2015. ISBN 978-9975-71-720-5
4. BULGARU, O. Opiniile tinerilor privind comportamentul nupțial (în baza rezultatelor cercetării repetate „Pregătirea tinerilor pentru viața de familie”**)**. În: *Integrare prin cercetare și inovare. Științe sociale.* 7−8 noiembrie 2019. Chișinău: CEP USM, 2019, p.253-257. ISBN 978-9975-149-50-1
5. BULGARU, O., BULGARU, M. Căsătoria și viața de familie în opinia tinerilor. In: *Integrare prin cercetare și inovare. Științe sociale*, 9–10 noiembrie 2017, Chișinău. Chisinau: CEP USM, 2017, p.368-372. ISBN 978-9975-71-701-4
6. GAGAUZ, O. (coord.) *Populația Republicii Moldova la orizontul anului 2040*. Chișinău: INCE al ASEM, 2024. ISBN 978-9975-167-91-8
7. MIHĂILESCU, I. *Familia în societățile europene*. București: Editura Universității din București, 1999. ISBN 973-575-394-4
8. NISTOR, Gh. Familia românească între conservatism și modernitate. În: NISTOR, Gh., NEACȘU, I., SIMION, E. (coord.) *Familia în societatea românească. Pregătirea copiilor și tinerilor pentru viața de familie.* București: Editura Universitară, 2018, p.44-55. ISBN 978-606-28-0796-2
9. SEGALEN, M. *Sociologia familie.* Iași: Polirom, 2011. ISBN 978-973-46-1995-5
10. *Tinerii în Republica Moldova în anul 2023.* Disponibil: https://statistica.gov.md/ro/tinerii-in-republica-moldova-in-anul-2023-9578_61426.html [Accesat: 03.05.2025]
11. TOFFLER, A. *Al treilea val.* București: Editura Politică, 1983.
12. VOINEA, M. Restructurarea familiei: modele alternative de viață. În: *Sociologie Românească*, Serie nouă, Vol. V, No.5. București, 1994, p.503-507. ISSN 1220-5389

Date despre autori:
Maria BULGARU, doctor habilitat, profesor universitar, Departamentul Sociologie și Asistență Socială, Universitatea de Stat din Moldova.
ORCID: 0000-0002-9881-4031
E-mail: mariabulgaru49@yahoo.com

***Oleg BULGAR*U**, doctor, conferențiar universitar, Departamentul Sociologie și Asistență Socială, Universitatea de Stat din Moldova.
ORCID: 0000-0003-2659-6191
E-mail: olegbulgaru@gmail.com,

Prezentat: 05.01.2026
Recenzat: 24.03.2026
Acceptat spre publicare: 20.05.2026